

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254



GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 28. JUNI 1976 • EL, D-6 FRANKFURT/M 70 POSTFACH 70 0103 • Nr. 26.

AMERIKA - DOMOV DEMOKRACIE

200 let . . . Nepřelízl dlouhá doba v historii jednoho velkého národa, přesto dost dlouhá v trvání základů, na kterých byl stát založen: svoboda, demokracie.

Bouřlivých dvě set let; USA nežily — až se tak z dálek jiných zemí a kontinentů leckdy mohlo zdát — idyllicky, klidně a bezstarostně. Prodělaly mnoho — války, krize, vraždy presidentů, chicagské podsvětí, také všelijaké ty "lidské věci", zatěžující stát — až k Watergate. Nejednou se zdálo — a nescházelo při tom nikdy dost temných proroků — že ze špatného může vést cesta už jenom do horšího a nejhoršího. Vždy se však Amerika svých neduhů zbavila a stejně tak se jich zbavuje právě nyní, kdy prodělává očistňující proces. Potvrzuje to celková logika, tak, jak se denně projevuje.

Položme-li si otázku, co je vlastně klíčem k tomu, čím Spojené státy byly, najdeme logické vysvětlení v oněch osmdesáti asimilovaných milionech příslušníků etnických skupin, toho pramene vody živé a stále čerstvé, díky kterému se tento národ narodil.

Přesně čtvrtého července, dvě set let po vyhlášení americké nezávislosti, přistane na planetě Mars americká vesmírná sonda Viking. Je na cestě od loňského srpna a celkem urazí 240 milionů mil. Na Marsu ji čeká úkol: pokusit se zjistit, je-li či není na této planetě život.

dostal na takový stupeň, že lze hovořit o zázraku, učiněném během pouhých dvou set let.

Ríká se o Spojených státech, že je to tavicí kotlík národností. Opravdu je; i v tom smyslu, že, tak jako v hutích, po všem tom varu vyjde na povrch čistá ocel. Ne všichni přistěhovalci přicházejí s čistým srdcem, čestnými úmysly a rukama, ochotnými k poctivé práci; ale onen "melting pot", americký tavicí kotlík si masu přichozících pročistí.

K těm osmdesáti milionům příslušníků etnických skupin ve Spojených státech patří také Češi a Slováci. Přicházeli sem z chudoby a z politických příčin. Nehledali peníze na ulici, chtěli klid, spokojenost a štěstí a věděli, že toto se dobývá tvrdou prací. Češi a Slováci — přistěhovalci a emigranti, dávali Americe ruce a mozky. A umění. Nikoli zločin, nikoli podsvětí, nikoli zahálku. To je něco, na co náš národ může být hrdý, to je zdravý přínos Americe.

Je-li okolo dvoustoletého trvání Spojených států nějaký naprosto nevyvrátitelný fakt, tedy ten, že od okamžiku, kdy Amerika vstoupila na scénu dějin, ostatní svět se bez ní nemůže obejít. Což je skuteč-

nost, na kterou mohou být Spojené státy hrdy. Což však zároveň — o mnoho důležitější a závažnější než pocit hrdosti — je zodpovědnost a povinnost.

Spojené státy americké stojí ve světovém dění tváří v tvář dvěma velmocem, Sovětskému svazu a Číně, přičemž Čína vypadá pro svou vzdálenost jenom zdánlivě jako menší zlo. Obě jsou velmoci totalitní. To není úměrné partnerství. To je, jakoby neozbrojený muž stál proti dvěma ozbrojeným. I on má sice zbraň, ale doma, nikoli pokotově u sebe a než ji smí použít, musí se poradit. Je to demokracie a demokratická Amerika. Její diplomatický



"lanec mezi vejci" je stejně zranitelný a snadno kritizovatelný, jako je prikazovací diktatura: "okupuj!" a "intervenuj!" nedotknutelná.

Jak je to jednoduché — vládnout terorem ve jménu té či oné ideje a jak je těžké řídit záležitosti jménem demokracie . . .

Někdy mezi kritiky Spojených států — tu ve větší tu v menší míře — patří i její spojenci. Zdá se, že k nedorozumění dochází právě proto, že je Amerika demokratická a že nemůže opustit tuto cestu a hranici demokracie. Nejlepším dokladem toho právě nyní je pochopení Ameriky, co se problémů ho-

spodářských a politických jejich evropských partnerů týče.

A demokracie Ameriky přináší ještě jednu jasnou nevýhodu: otevřenost. Je rok presidentských voleb a boj o moc kali americké politické vody a vynáší na povrch také špinu. To je zase voda na mlýn nepřítelům. Kdo by život zemí sledoval jen podle jejich tisků, to jest podle toho, co samy o sobě říkají, musel by věřit, že totalitní země jsou proti Americe mravním rájem. Pouhé zdání, ovšem, uvědomíme-li si, že v totalitních zemích se špinavé prádlo veřejně nepere; nedoče se o něm a nedozví ani domácí obyvatelstvo, natož svět.

Ta přílišná otevřenost americké demokracie máte nejisté a budi u nich často nepřátelství z nedorozumění. Na Středním východě, v Africe a také v Jižní Americe se často proti Americe formuluje námitky — z nějakého ne zcela určitého pocitu. Že snad dělá něco, co by neměla, a naopak, nedělá, co by měla. Poslední příklad takového hněvu, obráceného nesprávným směrem, je zavraždění amerického velvyslance a jeho hospodářského poradce v Libanonu, na jejich cestě na schůzku s libanonským prezidentem.

Spojené státy zůstávají stále tou zaslíbenou zemí demokracie a zemí možností, která je otevřená všem,

Dvě set let Spojených států oslaví třicet přímořských zemí vysláním dvou set svých křižníků a plachetnic k severoamerickým břehům, kde uspořádají na řece Hudson u New Yorku velkolepou přehlídku. Je mezi nimi dokonce jedna loď ze Sovětského svazu, plachetnice Kruzenštern.

kdož hledají asyl před totalitou či větší krající chleba. Zemí, která obléká nahé a sytí hladové světa.

Přes krizi, přes vnitřní zmatky, přes rozbalancovanost své zahraniční politiky, přes nepochopení přátel a nenávisť nepřátel, přes to všechno je Amerika zemí číslo jedna.

Spojené státy stojí za úsilí, které by z nich učinilo zemí ještě silnější, aby byla schopna s úspěchem bojovat proti všemu tomu zlu, které se o nadvládu ve světě právě v tomto čase pokouší. Ještě nikdy v historii světa nebylo tak jasně dokázáno, jako právě nyní, jak nezbytně svobodný svět silnou Ameriku — nejenom z důvodů politických, nýbrž i hospodářských — potřebuje.

DO TŘETÍHO STOLETÍ MNOHO ÚSPĚCHŮ!

O ČESKOSLOVENSKU

Stále nedostatek pracovních sil

Hospodářství Československa ve fázi rychlého růstu pociťuje stále víc nedostatek pracovních sil. Vedle východního Německa se Československo stává jedním z největších importérů zahraničních pracovních sil ve východním bloku.

V současné době pracuje v Československu, podle západních odhadů na 40 tisíc zahraničních dělníků, přesné údaje neexistují. Vzhledem k celkovému počtu československých pracovních sil 7.200.000 — je to ovšem jen kapka v rybníce.

Největší kontingent zahraničních dělníků v Československu reprezentují Poláci, potom Maďaři a Jugoslávci, Vietnamci a v dohledné době přibudou řečtí Kypřané.

I za takového stavu věcí musí však Československo své dělníky odkomandovat do Sovětského svazu, kde musí pracovat na společných projektech Rady vzájemné hospodářské pomoci.

Sedmset let města Šumperka

připomíná výstava, která tam byla nedávno otevřena. K nejvýznamnějším exponátům patří listiny ze 13. století, originály Komenského map a doklady o životě a působení cechů.

Problémy

s nedostatkem jeslí a mateřských školek v Československu přetrvávají. Na jedné straně je nedostatek pracovních sil, na druhé straně mnoho žen nemůže nastoupit zaměstnání a opatřit rodině druhý, mnohde velmi nezbytný příjem, protože nemají kam dát děti.

Skupina umělců

Čs. státního souboru písní a tanců účinkuje v kanadském Montrealu od 17. června a zůstane tam do sedmého září. Přijela vystupovat na výstavě Člověk a jeho svět, ale bude účinkovat i v rámci olympiády.

Československo

mělo k letošnímu 31. březnu 14.887.463 obyvatel, z toho české země 10.111.107 a Slovensko 4.776.356. Děti se v prvním čtvrtletí letošního roku narodilo 74.225, o dvacet set víc než ve stejném období loni. ČSSR patří v současné době mezi země s nejvyšší porodností v Evropě.

Zimní olympiáda v ČSSR?

Západoněmecké zprávy referují, že českoslovenští sportovní funkcionáři pomýšlejí vážně na to, že se bude Československo ucházet o pořádání zimních olympijských her v roce 1984. Hry by se konaly ve Vysokých Tatrách, s centrem ve Štrbském Plese. Jako další uchazeči jsou zatím známy francouzský Grenoble a švýcarské alpské středisko Chamonix. Českoslovenští organizátoři však — podle této zprávy — počítají s tím, že by měli veškerá potřebná zařízení hotová už v době, kdy se bude o místě konání her rozhodovat; takže by vlastně Mezinárodní olympijský výbor postavili před hotovou věc. Na Štrbském plese se v roce 1970 konala lyžařská mistrovství světa v alpských disciplínách, je ovšem třeba přistavět umělé lední plochy a bobové i sáňkařské dráhy. V Tatrách by se nestavěla žádná zvláštní olympijská vesnice: pro ubytování závodníků by sloužila (pro ten účel vyprázdněná) sanatoria, pro hosty a návštěvníky hotely, z nichž některé už dnes stojí. Úřední místa si prý od zimní olympiády slibují "zhodnocení" této oblasti pro turistický, především zahraniční ruch. Proti věci se staví ochránci přírody, kteří chtějí zachránit prostor hlavně pro muflony, medvědy a sviště, kteří tu stále ještě žijí; kamzíci už prý byli turistickým ruchem zahnáni do neivýše možných poloh a jejich počet se stále zmenšuje.

S hudbou do světa

se vydala obě tělesa České filharmonie — orchestr i Pražský filharmonický sbor. Pořádají turné v Rakousku, Francii, Itálii a Švýcarsku. Vcelku vystoupí na třinácti koncertech.

Letošní hudební léto

bylo nedávno zahájeno v Trenčianských Teplicích — Beethovenovou Devátou — už po čtyřicáté. Festival potrvá do poloviny srpna, zahrnuje dvacet koncertů a vystoupí na něm umělci z dvanácti zemí.

ŠIK V HAMBURKU

V nakladatelství Hoffmann a Campe v Hamburku právě vychází kniha bývalého místopředsedy československé vlády profesora Oty Šika, Komunistický mocenský systém.

PAŠOVAT SE NEMÁ - ALE . . .

V Československu jsou kapesní počítače vzácným majetkem a volně nejsou ani k dostání. Proto jdou ovšem také tak dobře na odbyt pod rukou. Tři mladí Švýcaři se neuváženě rozhodli využít této skutečnosti, aby si tak zajistili peníze na prázdninový pobyt v Československu. V jednom curyšském obchodním domě nakoupili 25 kapesních počítačů. Každý stál šedesát švýcarských franků — tedy vlastně pakatel. Na cestě do Československa se k nim připojil ještě jeden tedy čtvrtý Švýcar, který s celou záležitostí neměl nic společného. Dobrodružství jim začalo na německo-československé hranici. Švýcaři ohlásili českým celníkům čtyři počítače, ostatní zatajili. Celníci žádali zaplatit za ony čtyři počítače 3600 korun cla. Když švýcarští mladíci upozornili, že tolik peněz nemají, spojil se jeden celník s Prahou. Ku podivu rychle bylo pak clo sníženo na 800 korun. V Československu tedy zřejmě na tyto počítače neexistuje ještě ani celní tarif. Úřady clo velkoryse odhadují asi od případu k případu.

V Československu mladí Švýcaři počítače prodávali za onu volnou tržní cenu, jak se prakticky smlouvá v ulicích. Párkrát to vyšlo, až je ale v Hradci Králové chňapla státní bezpečnost. Švýcary strčila za mříže, oholila jim vousy a hlavy ostříhala dohola. A pak je dlouhé měsíce vyšetřovala. Zvlášť podezřelé bylo, že se tu nejednalo o jednotlivce, nýbrž o celou skupinu pašeráků s kapesními počítači.

Propagační výstavu

pod názvem Týden řeckých výrobků uspořádala v Praze řecká Rada pro podporu vývozu, v klubu ministerstva obchodu ČSR, ve snaze rozšířit sortiment řeckého zboží importovaného do ČSSR.

pinu pašeráků s kapesními počítači. Ve východním bloku zavání taková věc spiknutím. Nejvíce šel policistům na nervy ten čtvrtý Švýcar, který zatvrzele dokazoval, že s tím vším nemá nic společného. Nakonec si i s ním věděli rady — obvinili ho z napomáhání při spekulaci. Ačkoliv intervenovali i švýcarští diplomati v Praze — trvalo to ještě další měsíce, než čtyři mladíci byli postaveni před soud. Bylo jim tam sděleno, že počítače jsou v Československu tvrdá valuta a že jeden kus stojí 720 švýcarských franků, tedy patnáctinásobek skutečné ceny. Švýcaři sice snadno dokázali, že počítač stojí v Curychu pouhých šedesát franků, ale to slavný soud jenom ještě více popudilo. Odsoudil je k zaplacení cla ve výši 22 000 švýcarských franků. Švýcaři nahlédli, že

ve věci počítačů není se socialistickými úřady radno dál ani diskutovat. Přijali rozsudek, zanechali v Československu vlastní auto, a samozřejmě i počítače, zaplatili vysoký soudní poplatek o ještě 12 000 korun — přirozeně opět v tvrdých švýcarských francích — za projevovou péři — to jest za stravu a ubytování ve vězení. Velmi poučný případ. A zase komentář: pašovat se určitě nemá. Jenže ve skutečně technicky vyspělé zemi by zase pětadvacet laciných přístrojů nemuselo být považováno za zázrak a tedy ani za pašerácké spiknutí, ohrožující národní hospodářství.

Kde je československý elektronický průmysl — a kde je toto velmi jednoduché stadium vědeckotechnické revoluce, o níž se tak statečně hovoří už nejméně na čtyřech stranických sjezdech?

Evropské zastoupení EL (pro redakční věci): EL-Evropské listy, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70.

Evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäfers ZH.

Způsoby placení:

V NĚMECKU:

• bankovním převodem na adresu EL, Evropské listy Postfach 70 0103, Název banky: Commerzbank, D-6000 Gräfr. 85, Frankfurt/M. 90. Číslo konta: 64 00 220 — Směrovací číslo banky: 500 400

• zelenou složenkou (Zahlkarte), kterou si můžete ve Frankfurtu vyžádat nebo obdržít čistou na každém pošt. úřadě v NSR. — Název konta: EL-Evropské listy — Postscheckamt Frankfurt/M. — Číslo pošt. šekového konta: 3281 90-608

• V Německu (ale také z ciziny do Německa) můžete platit červenou (nebo žlutou) poštovní poukázkou na adresu EL, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70. V tomto případě připište na složenkou výše uvedené postscheckkonto, tedy: 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M. Prosíme čtenáře v cizině, kteří platí do NSR, aby dávali tomuto poslednímu způsobu přednost, neboť nám ušetří vysoké bankovní poplatky.

VE ŠVÝCARSKU:

• Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil Obestras, 0033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5622 "890".

Roční předplatné na 52 čísel (od r. 1976): v Německu DM 46, —, pololetně DM 23, — čtvrtletně DM 11,50. Ve Švýcarsku SFr. 50,00, pololetně SFr. 25,00, čtvrtletně SFr. 13,00. V jiných zemích v příslušném přepočtu. — Nezapomeňte hlásit každou změnu adresy. — Ukázková čísla zdarma.

200-LETÝM SPOJENÝM STÁTŮM RADOSTNOU BUDOUCNOST

PRAJE

Ruc Restaurant

JAROSLAV A NAĎA RUČOVÍ

312 EAST 72nd STREET, NEW YORK 21, N. Y.

Zdar dvestoročnej Amerike

PRAJE

ŠTOLBA FUNERAL HOME, Inc:

23-86 31st Street (nedáaleko Českého domova) — ASTORIA, L. I.

O politice - také o románech

Ferdinand Peroutka

Jak je s literaturou v davové společnosti? Spisovatelům a umělcům dávali zakázky monarchové, papežové a kardinálové, knížata a lordi, potom měšťanstvo. Jaké zakázky dává davová společnost? Co jí je líbo? Nyní ona činí spisovatele bohatými nebo chudými.

Styl davové společnosti je jednoduchý: žádný styl. Společenský styl znamená, že lidé ve jménu toho nebo onoho, pro ten nebo onen cíl si odříkají dělat některé věci, které by mohli dělat. To však je nepohodlné. V davové společnosti je nevítko všechno, co zdržuje okamžité ukojení. Napadá nás, že bychom to mohli nazvat impresionismem, žádostí. Omezovat se, dirigovat se vyžaduje úsilí, vůle musí být mobilisována. Davová společnost může být všelijak definována, také jako vítězství pohodlnosti. Kde nepohodlnost se ještě udržuje, je pronásledována. Zkoušky na univerzitách jsou studentům nepohodlné, studenti se tedy vyslovují proti zkouškám. Určitá povolání měla své přísné morální zásady, davová společnost je obměkčuje. Západní literatura je šťastná, poněvadž je svobodná. Avšak, snažit se v literatuře o styl, o formu, je také nepohodlné. Davová společnost dovoluje spisovatelům minimum námahy.

Určitá byrokratická liberální skupina prý pomýšlí zrušit dosavadní právo zaměstnavatelů ptát se, zda ten, kdo se u nich uchází o práci, nemá trestní rejstřík. Skupina to pokládá za neoprávněné vnikání do žadatelova soukromí. Vyjmečná to — v této době — péče o soukromí. Zvědavost je charakteristická vlastnost davové společnosti, a dostává se jí krásných jmen. "Vášnivé poznání" . . . "Upřímnost našich časů" . . . "Právo vědět" . . . "Otvírání očí." V podstatě tato zvědavost vždy existovala — pod horšími jmény. Dav vždy chtěl slyšet poslední chrapot umírajícího a vidět pot na jeho čele. Vždy, na pavlači nebo v křemě probíral sexuální detaily ze života bližních. Nyní davová společnost má všechny možnosti honorovat toho, kdo jí v tom obslouží, novináře, spisovatele, fotografa. Žena bývalého presidenta se koupala u řeckého ostrova, a několik fotografií se rozhodlo otevřít lidem nad tím oči. Plovli pod vodou do její blízkosti a nejsilnějšími čokykami ji zachytili v její na-

hotě. Jaké to vítězství práva vědět, jak obzory lidu byly rozšířeny!

Avšak naše thema není toto, nýbrž situace literatury v davové společnosti. Je to nedobrovolná nebo i dobrovolná situace. Boj mezi novými a starými hodnotami je rozpoután. Co ve slovesném umění jsou nové a co staré hodnoty? Davová společnost je ovšem nejvzdálenější vlastností, jež vyznamenávají literární kritika.

Jestliže jsme si jisti, že něco se bere špatným směrem, ale zároveň přicházíme na to, že nelze proti tomu nic podniknout, tu máme vědět, že proti nám stojí objektivní okolnosti. Patrně není kritika, jehož rozum a vkus by nebyly uraženy před četnými televizními programy. Neváhá napsat, co si myslí. Avšak stojí se svými city před zdí. Neboť pohledme: jedna televizní stanice spo-



řebuje za rok několik tisíc programů. Je-li v zemi 13 televizních stanic, spotřebují za rok 13 x několik tisíc programů. Tolik temat ani tolik vynalézavosti není na světě. Tak tedy se točme dokola. Každá bitva byla na televizi mnohokrát svedena, každý Indián už stokrát zabít, každý detektiv nesčetněkrát triumfoval, všechny možné tragédie odehrány, a s každé planety už několikrát děsivě tvorové přistáli na naší zemi. A každé slovo, jehož kdysi užil básník, bylo ukradeno a zničeno opakováním a opakováním. Televisí vysílá od časného rána do pozdní noci, ne proto, že stále potřebuje něco říci, nýbrž prostě proto, že potřebuje nějak vyplnit tento svůj rozměr. V tomto koutě vzniká vlivná škola beztrestně mizerného psaní.

Jiná objektivní okolnost: počet těch, kdo hledají literární kariéru, nesmírně vzrostl ve srovnání s dobami minulými. To má své ušlechtilé i neušlechtilé příčiny. Rozneslo se, že psaní se stalo výnosným povoláním, že nová, literární finanční šlechta vznikla. A existuje velký počet ústavů, kde se vyučuje, jak psát. Každoročně vychrlí nový zástup svých absolventů. Napadá ptát se, jak to, že spisovatelé po tolik set let uměli psát bez takových škol. Když mladý muž nebo mladá žena s inspirací, jež je hlavně finanční, vstoupí z takové školy do života, projdou dvěma, za nimiž je velká

tlačnice a soutěž. Hledají rozhodčího. Rozhodčí jsou žádosti davové společnosti. Její masivní zvědavost ve věcech sexuelních je nepřehlédnutelná. Také její masivní chuť bavit se. Svět necht' je velkým zábavním parkem. Časy jsou kritické, přítomná historie nervosní, avšak velká televizní stanice ohlašuje, že zreformuje své zpravodajství s hlavním zřetelem na zábavu a že odborník v zábavě byl už najat. Politik se rozhodl promluvit k lidu. Jeho řeč měla 3 body, dva z nich se týkaly sportu. Noviny přinášejí zprávu, že nový účes byl vynalezen.

Davová společnost není celá skutečnost, je to tendence ještě nedokonaná. Na kterou stranu se přikloní mladý literární adept? O některých možno předem vědět, že na stranu většího výdělku. Ale někteří jiní se teprve rozhodují. Davová společnost jim nabízí pohodlnost, v níž sama žije. Z ničeho jiného než z pohodlnosti hranice mezi literaturou a žurnalistikou byla smazána. Mnoho lidí vůbec nerozumí, že by tu měla být hranice. Ani hranice mezi literaturou a reklamou není už neprostupná. Nejdříve reklama se zmocnila všech slov básníků a každé dojmavé slovo se stalo nechutným, poněvadž už tisíce lidí je měly v ústech. Potom mnozí spisovatelé se nakazili nehorázným, přeháňejícím stylem reklamy. Jakési to smíšené druhů.

Nic není tak úspěšné jako úspěch. Ztroskotání politikové, někteří z nich odsouzení do vězení, rozhodli se vyložit svůj případ literárně. Na neštěstí pro literaturu píšou o tom romány. V jejich rukou solidní představa románu je zničena. Avšak nakladatelé jim předem slibují štědré honoráře. Mladá žena, která se ničím neliší od prostitutky, ohlašuje své paměti a svolává tiskové konference, jež novinaři se neodvažují ignorovat. Její síla je v tom, že zná povolání tajemství některých mužů vládnoucí politické třídy. Nakladatelé se předstihují v nabídkách.

Vedle toho všeho je někdo, snad v podkrovích, vážný, ale ne tak úspěšný svět skutečné literatury. Tu se přemýšlí, co je styl, která slova vystihují přesně věc, co je autorova disciplína, co struktura románu, kolika přídavných jmen je radno užít, a co je spisovatelova poctivost. Avšak, kdo stojí u hučící fabricky, jak slyší, že listy šumí v lese.

Pezdravme tuto skupinu a její vážnost. Nevíme, jaký bude svět za tři sta let, snad si bude moci všechno dovolit. Ale zatím má vážné problémy, a jednotlivé státy mají.

Nespolupracovat s komunisty

Rakouský kancléř Bruno Kreisky se zúčastnil okružní a studijní cesty, kterou podnikli vedoucí představitelé sociálně-demokratické internacionály po jižní Americe. Před svým odjezdem kancléř vyslovil přesně, o co tentokrát jde a účel své cesty podtrhl ještě několikrát ve vzkazech, které poslal z jižní Ameriky rakouskému tisku. Ve zkratce se to dá říci asi takto: Jižní Amerika je dle názorů sociálně-demokratických politiků politicky sociálně neklidnou půdou a proto existuje nebezpečí, že by jakýkoliv krizový vývoj mohl být na prospěch radikalismu, ať již komunistického či pravicového ražení. Jde o to, řekl rakouský kancléř, najít cestu jak extrémnímu vývoji zabránit a ukázat platnou alternativu. A takovou alternativou by mohla být i sociální demokracie jako politický program i praktická metoda.

Místní pozorovatelé vidí v cestě představitelů třetí internacionály po jižní Americe další důkaz aktivního přístupu sociální demokracie k problémům, které přesahují hranice zemí se sociálně-demokratickými vládami. Ve Vídni se zdůrazňuje, že podpora sociálně-demokratických stran Portugalsku, jejich zájem o střední východ a nyní o Jižní Ameriku je prý důkazem, do jaké míry se přesadilo vědomí, že nelze pasivně čekat, jak se věci budou vyvíjet, ale že je nutno preventivně zasahovat všude tam, kde jde o zachování demokratických forem vlády. To, že pokud jde o rakouskou sociální demokracii, neexistuje kompromis s komunismem, ukázal konflikt mezi vedením strany a skupinou její studentské, mládeže, která se zúčastnila dvou menších demonstrací společně s mládeží rakouské komunistické strany. Šlo o protesty proti zamýšlené úpravě vojenské záložní služby, a kancléř Kreisky prohlásil, že až na další byl přerušen

styk mezi stranou a její studentskou organizací, neboť jak řekl doslova: "Společné akce s komunisty nepřicházejí v úvahu a s tím je jednou provždy konec." Tím kancléř navázal opět na zásadní takzvané Eisenstadtské prohlášení, kterým se rakouská sociálně demokracie již před léty distancovala definitivně od komunistické strany Rakouska. Také z jižní Ameriky kancléř opakoval, že musí být nalezena jiná alternativa, než jakou představuje kubánský Fidel Castro.

PALMEHO SOUMRAK

Předvolební kampaň se rozbíhá ve Švédsku; v září tam budou parlamentní volby. Při posledních volbách v roce 1973 zaznamenali až 90-procentní účast voličů. Ted' se dokonce očekává ještě větší účast. V předvolební kampaňi sa totiž už při startu objevilo několik palčivých témat. Sociálně-demokratická vláda Olafa Palmeho je ohrožená. Sociální demokracie vládne ve Švédsku už 42 let. Od roku 1968, kdy měli ještě 50 procent hlasů, však jejich voličstvo stále klesá: v roce 1973 získali už jen 43,6 desetin procenta hlasů, čili jen 156 z 350 křesel v parlamentě. U vlády sa udrželi jen díky podpoře 19-ti komunistických poslanců a tomu, že se liberálové zdržují hlasování. Komunisti jsou však rozbití a solva v zářijových volbách získají tolik, co minule. A na Palmeho vládu se sype v posledním čase kritika za kritiku. Nejvíce kvůli daňové soustavě, která tlačí na občanstvo a vyvolává nespokojenost a mrzutost, přesto, že Švédsko má stále ještě nejvyšší životní úroveň v Evropě, a poměrně najnižší nezaměstnanost a inflaci. Daňová sazba je však až příliš okatě přehnaná: jak je známo, tři křiklavé případy, případ spisovatelky Lindgrenové, které úřady určily 102-procentní daň za minulý rok, dále filmové herečky Anderssonové a nanejvýš známého filmového režiséra Bergmana, stali se přímo příslovečnými pro napjatou atmosféru. Begman na protest opouští Švédsko. A že přexponovaná daňová sazba je příčinou zla, o tom jsou si zajedno nejen občané jako daňoví poplatníci, ale i odborové organizace.

Duchapřítomnost

Rakouský strojívedce, 46 letý Erwin Bernhofer, zachránil život dvouletého Ericha Ůbelbachera, který si hrál na traťi mezi kolejemi. Strojvedce nouzově zabzdil, ale věděl, že vlak pojedě setrvačností ještě kus dále. Seskočil proto současně z lokomotivy a v posledním zlomku vteřiny strhl dítě z kolejí.

PODPORUJTE

ČESKOU

NÁRODNÍ

ŠKOLU

Československá přísada v americkém tavicím kotli

Josef Martínek

Čeští přistěhovatelci se hráli významnou úlohu při budování a rozvoji své nové vlasti — Spojených států. Mnozí přišli do Ameriky — tohoto "národa národů" v její ranné historii. Většinou zruční dělníci a řemeslníci, usadili se převážně na severu a východě, v průmyslových městech, která mají dnes statisíce a miliony obyvatel. Tehdy však se jejich občanstvo počítalo na stovky či tisíce. A přistěhovatelci, kteří se věnovali zemědělství, nepřibývali na americký středovýchod a jihozápad o nic později než přistěhovatelci z jiných zemí a společně s nimi začali proměňovat prérí v úrodnou půdu.

První známý český přistěhovelec do Ameriky byl Augustin Heřman, náboženský exulant z Čech, který přibyl do Nového Amsterdamu (New York) v roce 1633. Později žil v Marylandu, kde v roce 1661 založil "Bohemia Manor". Zasloužil se o vznik tabákového průmyslu v Marylandu a tuto oblast také poprvé zmapoval — byl původním povoláním zeměměřič. Českého původu byl také Frederick Phillips z New Yorku, který byl ve své době znám jako "Prince českých obchodníků". Romance mezi George Washingtonem a Marií Phillipsovou je celkem známá, méně už se ví to, že americký "Otec Vlasti" se dvořil dceři českého náboženského uprchlíka Williama Paci, jednoho ze signatářů "Vyhlášení nezávislosti." Američtí historikové ho pokládají za muže portugalského či italského původu pro zdánlivě latinskou strukturu jeho jména. Paca byl však potomek prominentních českých uprchlíků, kteří přišli do Ameriky přes Anglii nebo Holandsko po Bílé Hoře.

Množství českých přistěhovačů přišlo do Ameriky v osmnáctém století. Byli to Moravští Bratři, političtí a náboženská exulanti z Čech a Moravy, kteří se nejprve usadili v zemích sousedících s českými. Jedna skupina se usídlila v saském Ochránově a časem získala pro svoje náboženství řadu Němců. Společně s nimi později emigro-

vala do Ameriky. V roce 1735 založili Moravští Bratři první kolonii v Savannah, Georgia a John Wesley, zakladatel Metodismu v Anglii, se tam zúčastnil slavnostní instalace kněze Antonína Seiferta. V roce 1741 jiná skupina Moravských Bratrů založila v Pensylvánii městečko Bethlehem. Otevřeli tam první dívčí seminář, vůbec první ženskou kolej v Americe, což je jeden z nejceněnějších darů našich předků této zemi. Moravští Bratři ustavili první protestantskou církev v Americe a vysílali s velkým úspěchem misionáře mezi Indiány. Někteří moravští misionáři pronikli do ohájské divočiny a založili první město, postavili první kostel a první školu v Oháju. Pod přímým vlivem Moravanů se deset tisíc křesťanských indiánských válečníků z ohájské oblasti rozhodlo nepomáhat Angličanům během Revoluční války, čímž ušetřili George Washingtonovi spoustu těžkostí. Moravští Bratři poslali svým výchovným a vzdělávacím úsilím. Jejich exulantský biskup, Jan Ámos Komenský, byl pozván, aby se stal prezidentem Harvardské university. Třebaže funkci nepřijal, ovlivňoval velmi silně výchovu a vzdělání rané Ameriky prostřednictvím svých knižních děl.

Avšak nebyli to jenom čeští protestanti, kteří v Americe vynikli. V roce 1836, například, kněz Jan Nepomuk Neumann se svým bratrem Václavem přibyl do Filadelfie a později se stal biskupem tamní diecéze. Jiný Čech, který se stal katolickým biskupem, byl kněz Joseph M. Koudelka z Clevelandu. Z novější doby vzpomeňme Rt. Rev. biskupa Louise Kučeru z Lincolnu, Nebraska a Rt. Rev. biskupa Emanuela Ledvina z Corpus Christi, Texas.

Větší skupiny emigrantů z českých zemí, tehdy začleněných do Rakuska-Uherska začaly do Ameriky přicházet ve čtyřicátých letech minulého století. Hlavními příčinami, proč zde tisíce hledaly nový domov, byly politické bouře roku 1848, zlatá horečka v Kalifornii o rok později a útlak českých zemědělců rakouskou šlechtou. V padesátých letech bylo ve Spojených státech už přes dvacet tisíc Čechů. Podle sčítání z roku 1870 žilo tu tehdy 40.289 Čechů, avšak bezpochyby mnozí z oněch 30.508 osob hlášených jako Rakušané, byli z českých rodů. V roce 1850 byla organizována v USA první česká společnost. První české

noviny vyšly v Racine, Wisconsin roku 1855, první slovenské roku 1886 v Pittsburgu. První česká katolická farnost byla zřízena v St. Louis a první česká protestantská v roce 1867 v Ely, Iowa. První český bratrský řád z českých přistěhovačů byl založen roku 1854 v St. Louis a je dnes nejstarším existujícím bratrským řádem. První česká banka byla otevřena v Chicagu roku 1886.

Většina českých přistěhovačů z let 1850 až 1880 se usadila v Texasu a na středozápadě. Čeští rolníci se usadili v Nebrasce, Iowě, Wisconsinu, Minnesotě a Texasu. Ti, kdož zůstali ve městech, se soustředili v New Yorku — Clevelandu, Chicagu, Milwaukee, St. Louis, Cedar Rapids a v Omaze. Slovenští přistěhovatelci, kteří houfně přicházeli po roce 1880 a byli většinou nekvalifikovaní dělníci, nalézali práci v dolech, továrnách a hutích Pensylvánie, New Yorku, New Jersey a Ohia. Největší slovenská přistěhovačská kolonie bývala v Pittsburgu.

Čeští přistěhovatelci byli pro novou vlast přínosem, nikoli závažím. I před tím než byl uzákoněn test gramotnosti, bylo mezi nimi jen 1,7 procenta negramotných. Poměr vyučených, kvalifikovaných pracovníků mezi nimi byl stejný jako u Britů, Němců a Skandinávů. Pouze Norové a Dánové měli stejný nebo větší poměr živitelů-rolníků než Češi.

Procento majitelů domů je mezi Čechoslováky velmi vysoké. A ještě něco: mezi přistěhovatelci z Čech a Slovenska bylo odjakživa minimální procento kriminálních.

Ríká se, že největší přínos českých a slovenských přistěhovačů Americe spočívá v hudbě. Antonín Dvořák složil Humoresku a Novosvětskou symfonii za pobytu v této zemi. Ostatně silně ovlivnil americké hudebníky tím, že jejich pozornost obrátil k indiánským a černošským nápěvům. A kdo by neznal jméno a dílo Rudolfa Frimla? Na amerických jevištích a v koncertních sálích zní Smetana, Janáček, Martinů. Americké publikum slyšelo české hvězdy zpěvu: Emma Destinová, Otakar Mařák, Karel Burian, Pavel Ludíkar, Jarmila Novotná. Houslista Jan Kubelík, jeho syn Rafael, slavný dirigent, pianista Rudolf Firkušný. Češka Fanny Janoušková byla jednou z nejvýznamnějších tragédií amerického jeviště minulého století. Češi jsou v Hollywoodu: Frances Lederer, Vera Ralston-Hrubá, býval tu Hugo Haas.

Ale zdaleka nešlo jen o hu-



Autor článku, Josef Martínek, patří v pravém smyslu slova mezi průkopníky v mnoha odvětvích krajanství v Americe; sehrál významnou roli v americkém dělnickém hnutí; založil a byl presidentem velkého spotřebního družstva; založil obec, která dosud existuje a vzkvétá. Byl učitelem, novinářem, je spisovatelem a básníkem, patří k zakladatelům Československé republiky... Vždy byl nekompromisní demokrat, proto ho nacisti i komunisti prohlásili za zrádce... Josef Martínek se narodil roku 1889 v Čechách. V roce 1909 přijel do Spojených států jako mladý kovodělník. Studoval na Western Reserve University v Clevelandu sociologii a od roku 1912 redigoval české noviny. V roce 1917 byl členem Masarykovy delegace do Petrohradu, v roce 1919 byl s Masarykem na Sibíři u legii. V roce 1934 se vrátil do Československa a byl šéfredaktorem pražského Práva lidu. Před příchodem nacistů se vrátil do USA. Vydával v Chicagu protinacistický týdeník, psal články, knihy... Třebaže oslavil letos už sedmaosmdesátiny, těší se výtečnému duchu, a Americké Listy jsou hrdy, že je stále jejich šéfredaktorem.

debníky a umělce. Vzniklo zde bezpočtu vědců, filosofů, techniků českého původu.

Čeští a Slovenští přistěhovatelci pracovali pro rozkvět Ameriky a také za ní prolévali krev. Za občanské války byl v Uniové armádě tak velký počet českých a slovenských dobrovolníků, že se uvažovalo o vytvoření zvláštního česko-slovenského batalionu. Čeští a slovenští dobrovolníci bojovali ve španělsko-americké válce. V první světové válce vyvolal jejich počet údiv vlády a vojenských míst. A ve druhé světové válce činil počet příslušníků armády USA českého a slovenského původu 100.000 mužů a žen. Díky své výborné tělesné kondici (70.000 z onoho

počtu byli členové Sokola či jiných tělocvičných organizací) a celkově inteligenci patřili mezi nejlepší vojáky, letce a námořníky. Mezi nejvyššími důstojníky bylo mnoho synů českých nebo slovenských rodičů, kupříkladu admirál Claude Bloch či admirál Apollo Souček, jeden z elit rozvoje amerického válečného letectva a velitel největší americké letadlové lodě Franklin D. Roosevelt.

Jsmo Američané československého původu. Jsme nedělitelnou součástí amerického národa. Rostli jsme s Amerikou, pracovali jsme pro Ameriku a bojovali jsme za ni. Toto je naše země, kterou jsme pomáhali budovat svým potem a krví.

USA — 2000

Dnes má Amerika 215 milionů obyvatel, v roce 2000 bude mít přibližně 262 milionů obyvatel. Dnes žije v Americe 52 milionů dětí pod 15 let. V roce 2000 vzroste tato věková skupina o 11 procent. Lidé ve věku od 15 do 29 — má Amerika 58 milionů. V roce 2000 ubude z této věkové kategorie skoro 6 procent lidí. Vzniknou naprosto nová povolání a zaniknou taková, která dodnes pokládáme za tradiční. Ženy budou mít ve společnosti lepší příležitosti k uplatnění, školy budou kvalitnější, rodiny mobilnější, lidé budou měnit svá stálá bydliště, ale i povolání několikrát během svého života.

Upozorňujeme čtenáře

Vzhledem k zaměstnaneckým dovoleným budete se muset, milí čtenáři, po dva týdny obejít bez Evropských Listů. Nevýjdou 5. a 12. července. Další číslo tedy dostanete do rukou s datem 9. července.

Čím přispívá SVU ke dvoustoletému výročí Spojených států

Čas utíká; brzy se bude konat už osmý sjezd SVU. Tradičně přinášíme o něm našim čtenářům informace — proto jsme opět vyhlédli generálního tajemníka Společnosti pro vědy a umění, Dr. Hanuše Lexu, abychom mu položili několik otázek.

Jaké je téma letošního sjezdu?

Sjezd se koná 12.-15. srpna na Georgetown University ve Washingtoně v rámci oslav dvoustoletého výročí Spojených států a tak, zcela snad logicky, hlavním tématem sjezdu bude "Příspěvek Čechů a Slováků Severní Americe."

Sjezdový program — jak ukazuje počet dní — bude letos rozšířen o jeden den?

Ano; valné shromáždění se

koná už ve čtvrtek, dvandéleho srpna a pátek a sobota budou plně věnovány vědeckému programu sjezdu, který patrně bude v některých sekcích pokračovat i v neděli.

Jak se budou provádět volby členů SVU na období 1976-78?

Především zaberou asi podstatně méně času než v letech předchozích. Po změně stanov SVU byly rozslány hlasovací listy s kandidátní listinou

navrženou nominační komisí. Došlé listy projednají skrutátoři, kteří podají zprávu o výsledku písemné volby valnému shromáždění. Ti, kteří písemně nehlasovali, mohou ještě hlasovat i na valném shromáždění. Všeobecné valné shromáždění provede volbu hlasováním na schůzi ve dvou případech. Buď při rovnosti hlasů anebo z důvodu uvolnění funkce.

Jaký bude další program sjezdu?

Ve čtvrtek večer v 6.30 hod. se koná recepce v Caucus Room budovy U.S. Senate Office Building; po recepci se odeberou účastníci do kongresní knihovny, kde se v době sjezdu bude konat zvláštní výstava dokladů, knih a časopisů, týkajících se příspěvků Čechů a Slováků Spojeným státům.

V rámci vědeckých přednášek sjezdových, od pátku, dne 13. srpna, od 8.30 hod. ráno, budou sekce o dějinách krajanství a v Kanadě, o církvích a náboženském životě, sekce ekonomická, několik sekcí historických, přednášky o krajanství, organizacích a významných osobnostech dnešních a minulých, symposia o Palackém a o pražském lingvistickém kroužku, hudební symposium, schůze žurnalistické sekce SVU a j. V sobotu dopoledne se koná plenární schůze sjezdu, kde budou představeny a počteny některé významné osobnosti z okruhu amerických a kanadských Čechů a Slováků.

V pátek večer v 8 hodin bude

koncert americké vojenské hudby (U. S. Military Band) na prostranství před kapitolou, kde budou účastníkům sjezdu vyhrazena místa; v sobotu večer se koná banket v hotelu L'Enfant Plaza (recepce v 7 hodin, večer od 8.30 do 10, ples od 10 hod. do 1 hodiny). V neděli odpoledne je na programu vyjížďka lodí po řece Potomac se zastávkou v Mount Vernon.

Jak to bude s ubytováním?

Účastníci sjezdu, pokud budou přednost ubytováni u svých známých ve Washingtonu, budou ubytováni ve studentských ubikacích na Georgetown University, úplně zrenovovaných a chlazených (air conditioned). Ubytovaní na universitě \$10 za osobu a den. Registrační poplatek na sjezd pro členy SVU \$15, pro nečleny \$20, pro manželky (manžele) členů \$5, pro studenty \$3. Recepce v senátě za osobu \$5, banket a ples \$20, vyjížďka na Potomaku \$5 pro dospělé, \$2.75 pro děti. Vstup na koncert vojenské kapely zdarma. Přihlášky na sjezd zašlete na adresu paní Annny Faltusové, Apt. 414 1315 16th St. N. W., Washington, D. C. 20036, tel. 202-387-8066. Z úsporných důvodů uzavřela společnost koncem ledna 1976 svou kancelář na Park Avenue South na Manhattanu. Korespondenci pro SVU a dotazy zasílejte na adresu, P.O. Box 1614, Long Island City, NY 11101, nebo na adresu generálního tajemníka Dr. Hanuše Lexu, 47-16 Austel Place, Long Island City, NY

11101, který se stará i o administraci Proměn. Adresa redakce Zprav SVU je c/o dr. Rood, N. W. Washington, D.C. Jaroslav Němec, 2067 Park 20010.

SVU má své skupiny také v západní Evropě. Jak ty si vedou?

Dobře. V polovině září, od pátku 17. do neděle 19. září se zúčastní velmi pěkné akce, kterou pořádá oblastní skupina SVU ve Švýcarsku. V Interlaken, v hotelu Europe bude konference na téma "Filosofie českých a slovenských dějin". Na programu jsou přednášky z oborů historie, filosofie, sociologie a obecné kultury, konkrétně: dr. Hanauer, Londýn, "Hodnoty a hodnocení v naší historiografii"; prof. dr. F. Krejčí, Lancaster a prof. dr. K. Skalický, Řím, "Filosofie českých a slovenských dějin"; prof. dr. J. M. Lochman, Basilej, "Křesťanství, demokracie, marxismus — k aktuální Masarykově odkazu"; dr. K. Hrubý, Basilej, a prof. dr. M. S. Durica, Padova, "Český a slovenský nacionalismus v rámci evropského vývoje"; prof. dr. M. Vaněk, Zeneva, "Filosofie české kultury"; a red. Pavel Tigríd, Paříž, "Postavení Československa v duchovní struktuře Evropy". Konference bude ukončena v neděli, dne 19. září v poledne; odpoledne se koná valné shromáždění švýcarské skupiny SVU.

Děkujeme za rozhovor a užitečné informace. A přejeme Vám hodně zdaru ve Vaší obrovské práci pro SVU.

Brána do země zaslíbené

Ostrůvek Ellis Island, blízky soused Sochy svobody v newyorském zálivu, se stává národním památkem a od posledních dnů května je přístupný turistům. Byl téměř dvacet let pustý. Ale davu lidí pro něj nebudou nic nového, tento ostrov viděl už leckoho. I mnohé vynikající osobnosti. Patřili k nim mimo jiné Henry Kissinger, Albert Einstein, admirál Rickover a Irving Berlin. Také mnohé hvězdy filmu, opery a sportu a hezká řada milionářů. Ti všichni si ovšem nebyli Ellis Island prohlížet, nýbrž tam byli sami prohlíženi. Ellis Island byl totiž padesát let jedním střediskem, kterým procházeli všichni emigranti — přistěhovanci — z Evropy.

Od devadesátých let minulého století do roku 1943 všechny lodě s evropskými přistěhovanci přistávaly tady. A v tom období to byli hlavně přistěhovanci z východní a střední Evropy. Byla to doba, kdy do Ameriky šla velká emigrační vlna ruských židů, prchajících před pogromy, další vlna chudých z Rakousko-Uherska, včetně přistěhovalců z východní a kteří šli často pracovat do dolů ve Virginii a do oceláren v Pennsylvanii, potom vlna ruských uprchlíků před komunismem a o něco později zase středo- a západoevropských uprchlíků před nacismem.

V dobách, kdy Velká hala byla hlavním odbavovacím střediskem přistěhovalců, tudy procházelo až pět tisíc lidí denně. A v celku na Ellis Islandu za těch padesát let přistálo šestnáct milionů přistěhovalců. Dnešní emigrant je v podstatě odbaven v zemi, z níž odjíždí. Tam vyplní formuláře, tam je prověřován vyslanectvím, tam prochází lékařskou prohlídkou. Do Ameriky cestuje, až když je přijat, a dnes ovšem obyčejně letadlem. Ale do čtyřicátých let emigranti jezдили do Ameriky na vlastní risiko. Byli vyšetřováni — lékař-

sky i politicky — teprve na Ellis Islandě. Imigrační inspektoři, říká jeden z pamětníků, byli slušní. Snažili se přijmout, koho mohli. A devadesát pět procent přistěhovalců o den později už vystupovalo z menšího parníku v Battery parku na Manhattanu. Ti odmítnutí byli posláni příští lodí zpět, odkud přišli. Ale pro mnohé z nich to byla životní tragédie. Jiní, jejichž případy byly nejasné, trávili na ostrově měsíce, někdy i roky. V nynější americké střední a starší generaci je ovšem ještě velmi mnoho těch, kteří zažili takový typický příjezd na Ellis Island. Jedním z nich byl Raymond Gebiner, emigrant z Polska, dnes činný v jedné z mnoha amerických organizací na pomoc emigrantům. Přijel do Ameriky v roce 1922 a vzpomíná: "Na lodi s námi jednali jak s dobytčím, ale my měli mladou, veselou partu. Těšili jsme se na Ameriku a všechno ostatní nám už bylo jedno. Přistáli jsme na Ellis Islandu pozdě odpoledne. Podle jakýchsi pravidel jsme nesměli hned s lodí, až druhý den ráno.

Emigrační inspektoři se zdáli srdeční a přívětiví. Byli jsme všichni na smrt vyděšení a báli jsme se otevřít ústa, abychom neřekli něco, co by třeba bylo proti nám, a za co by nás poslali zpátky. Velká hala byla holá, ale lidé v ní všude plno, všichni oblečení v tmavých, jednotvárných východoevropských šatech. Na Ellis Islandu jsem byl jen tři hodiny, protože lékařská prohlídka byla už na lodi. . . . Konečně inspektoři řekli, že mohu jít, a byl jsem venku, kde stáli příbuzní, v deseti až dvaceti řadách za sebou. Můj brat vypadal jako milionář. Měl slamáček a bílé kalhoty, opravdové kožené boty a hálku. Byl to obyčejný pracující člověk, ale o weekendech se tak oblékal. . . . Ne, nenašel jsem v Americe peníze na ulici, ale našel jsem tu štěstí".

SPOJENÝM STÁTŮM DO TŘETÍHO STOLETÍ

DALŠÍ ROZKVĚT PREJE

OTTO F. KUCERA

DVOUSTOLETÝM USA

PLNÝ DALŠÍ ZDAR!

FOURTH FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF NEW YORK

1335 FIRST AVENUE, NEW YORK,

nebo 2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

a 590 East 187 Street, Bronx New York 10458

SPORT



• Z II. fotb. ligy, do I. postupují Frýdek-Místek jako první s 38 body, Sparta jako druhá s 37 body. Kys. N. Mesto a Slovan Liberec sestupují. V posledních rozhodujících zápasech zvítězil Frýdek-Místek nad Vlastim 2:0; Sparta hrála s Kladnem nerozhodně 1:1.

• Ilie Nastase, který hraje tenis za profesionální Hawaii Leis World Team, najednou zmizel a zanechal po sobě vzkaz, že si musí nechat prodloužit svůj rumunský pas. Do Rumunska ale neletěl, nenastoupil ani v DC proti Anglii, ani se nezúčastnil vojenské přehlídky v Bukurešti, a jejíž příležitostí byl povýšen na majora Rumunské lidové armády. Generální tajemník Rumunského tenis svazu prohlásil, že Nastaseho očekávají doma až po skončení turnaje ve Wimbledonu. Zmatek nad zmatek.

• Fotbalisté Brazílie porazili na turnaji Bicentennial v USA Itálii 4:1. Utkání bylo velmi tvrdé a rozhodčí vyloučil dva Italové a Brazilce Lulu. Turnaj vyhrála Brazílie se 6 body před Anglií 4, Itálií 2 a USA 0 b.

• Na bratislavském lehkotletickém mítingu předvedla H. Fibingerová ve vrhu koulí svoji předolympijskou formu výkonem 21, 45 m. I Šuranová ve skoku dalekém prokázala dobrou formou a rozhodčí ji naměřili 647 cm.

• Baník Ostrava bude hrát v PFEZ, Slovan Bratislava se Slavíi v UEFA poháru; v případě, že by Slovan Bratislava vyhrál Čs. pohár (utká se ve finále se Spartou), hrála by v UEFA poháru místo "belasích" Dukla Praha.

• Poslední (30.) kolo I. ligy ko-

pané: Slovan Bratislava-Slavíi 2:0, Plzeň ver. Ostrava 0:1, Dukla Praha-Bohemians 1:1, Lok. Košice-Inter Bratislava 3:0, Teplice-Trenčín 2:2, Třinec-Bрно 1:3 — Jablonec-VSS Košice 1:1, Žilina ver. Trnava 1:0. Konečná tabulka: ligy 1975-6 se stal poprvé v historii Baník Ostrava se 37 body před Slovanem Brat. 36 a Slavíi 36. Dukla má 35 bodů, Teplice 32, Inter, Brno 31, Lok. Košice 30, Bohemians 30, Trnava 29, VSS Koš. 28, Žilina 28, Plzeň 27, Trenčín 26. Sestupují: IIAZ Jablonec 24 a Třinec 20 b.

• V Holicích (vých. Čechy) je kuriózní klub cyklistů "na nejvyšší úrovni" TJ Jiskra Holice; jezdí totiž na velodromech, jejichž přední kola měří v průměru 126 — 142 cm. V dohledné době hodlají dva členové klubu zaútočit na světové rekordy: v jízdě na 24 hodin, jehož držitelem je z konce 30. let min. století Josef Kohout výkonem 355 km. Druhý "světák" má být vymazán na bruslém velodromu v jízdě na 1 km s pevným startem. Dosavadním držitelem tohoto světového rekordu je Václav Kohout z roku 1889 časem 1:43 min! Vzhledem k tomu, že váha vysokého kola se pohybuje mezi 20 a 30 kg, jde o úctyhodné výkony. Třiašedesátiletý Jaroslav Maráček, býv. atlet-desetiholetý pražské Slavie si v roce 1972 "vyšlápl" na vysokém kole až na OHI do Mnichova!

• V Ostravě porazil H. J. Jacobi (Erfurt-NDR) Daňka v hodů diskem výkonem 65,34 m. Nestárnoucí Daňka hodil 63,44 m a do kvalifikace na OHI 76 musí hodit ještě o 6 cm dále. Světlová Kravčeskaja vyloučila vrh koulí (20,97 m) před Helenou Fibingerovou (20,86 m).

• Při ligovém zápase Slavia-Jablonec (7:1) se těžce zranil již ve 4. min. po srážce s obráncem "sešíváných" Laužou jablonecký stopér Florian a utrpěl dvojistou zlomeninu lýtkové kosti. Hráč byl ještě v noci operován a dostal sedm šroubů ke srovnání komplikované fraktury. Florian si neza hraje minimálně osm měsíců.

WŠ/49

Dobrá věc se opět podařila

Myslíme, že je i naší povinností, abychom případ, jak jsme v našich zprávách uváděli, "českého Kudírky" definitivně uzavřeli. Zopakujeme fakta — abychom čtenářům celý případ připomněli: Druhého července 1974 český námořník Jan Morčinek opustil v kanadském přístavu Port Cartier československou loď Bratislava, ve městě si koupil letenku na letadlo do Montrealu, tam si našel pokoj v hotelu a po dvou dnech se šel přihlásit imigračním úřadům jako československý uprchlík. Tento časový průtah byl omylem — Morčinek byl tak přes 48 hodin v Kanadě zcela ilegálně — také jednou z příčin nepříjemností, které následovaly. Morčinkova žádost o asyl byla zamítnuta vyšetřovacím výborem přistěhovaleckého úřadu, potom Federálním odvolacím soudem.

Případu se ujalo Čs. národní sdružení v Kanadě a 15. března letošního roku právní zástupce Sdružení obhajoval Jana Morčinka před Kanadským Nejvyšším soudem. Ten však odmítl případ slyšet. Jan Morčinek dvakrát dostal příkaz dostavit se do 48. hodin na imigrační úřad na letišti a měl být deportován do ČSSR. V obou případech se podařilo odvrátit deportaci doslova za pět minut dvanáct. Nakonec, na nátlak 22ti poslanců, byl deportační příkaz uložen, jak se říká k ledu, což znamenalo, že Jan Morčinek sice nebude vrácen Československu, nesmí však zůstat v Kanadě a musí odjet do "třetí" země. Jenomže kam? Morčinek neměl pas, pouze lodní knížku. A bez řádného pasu v současné době jen dvě země přijímají emigranty: Argentina a Chile. To nebyly žádné rážové vyhlídky. Znovu nastaly intervence, znovu bylo třeba hledat cesty. A tu, konečně, byla konkrétní pomoc nalezena: Jaroslav Vašata, kdysi proslulý pražský, dnes neméně proslulý newyorský restaurátor se u amerických úřadů prohlásil Morčinkovým ručitelem. K tomu je třeba tohoto vysvětlení: dostat se dnes natrvalo do Spojených států je velmi obtížné, skoro nemožné. Nepomůže affidavit a není to otázka víza. Hlavní slovo má ministerstvo práce, protože



Obrázkem zabijeme vlastně tři mouchy jednou ranou: předně má čtenář možnost nahlédnout — asi poprvé — do moderně zařízené kuchyně restaurace Vašata, pak vidí pana Vašatu samotného, a konečně Jana Morčinka — oba se šťastným úsměvem. U pana Vašaty je vidět radost z toho, že po dlouhém a dlouhém, a vůbec ne snadném úsilí se mu podařilo pana Morčinka do Ameriky dostat. Na druhé spokojeně trdii pak lze jasně číst — i po tom krátkém pobytu v Americe — blahobytný výraz nového kuchaře pana Vašaty.

každý nový přistěhovalec znamená další pracovní sílu navíc. V dnešní době krize je to problém závažný, a je proto přísně zkoumáno, neubírá-li nově přichází práci některému z amerických občanů. Proto byl zásah pana Vašaty u amerických úřadů a opatření pracovního povolení jedinou možností, jak dostat Jana Morčinka do USA. A tak devátého dubna přijel český námořník Jan Morčinek do New Yorku a nastoupil u pana Vašaty místo kuchaře. Vše pro něho dobře dopadlo.

Nicméně: z Morčinkova případu vyplývá i jisté poučení: že totiž mnohdy a mnohde tvrdý zákon je zákon a tedy platí. Dále: že emoce vzedené tragickými událostmi, jako byla kupříkladu sovětská okupace Československa v srpnu roku 1968, kdy západní země vcelku ochotně a mnohdy s otevřenou náručí přijímaly československé uprchlíky, že tyto emoce klesají s tím, jak se poměry normalizují či "normalizují. Že získat politický asyl není vždycky snadné. Telo by si měli uvědomit všichni aktuálně — hlavně Čechoslováci, návštěvníci či sportovci, kteří přijedou do kanadského Montrealu na Olympiádu.

Pokud jde ještě o pana Mor-

činka: vyhledali jsme ho ve Vašatově restauraci a chceme konstatovat velkou vděčnost, kterou Jan Morčinek projevil panu Vašatovi za všechno, co ten pro něho vykonal. A také to, že "český Kudírka" je svému ochránci a zaměstnavateli velmi zavázán. Neocenitelnou pomoc pana Vašaty si, po jedenadvaceti měsících trapné nejistoty, v nichž mu stále hrozila deportace, jasně uvědomuje — dnes, kdy je v báječném postavení a má duševní klid. K tomu chceme jen dodat, že doufáme, že všechno to si bude uvědomovat i v budoucnu.

Z humoru týdne

Ptá se nápadník své "napadené": "Řekni mi, kolik Ti vlastně bude teď let?" "Jó, to Ti nemůžu říct, protože ono se to stále mění."

"Kam to pořád voláš?" "Ale domů — manželce." "A to ses ještě nedovolal?" "Dovolal, ale nedorluvil."

Manželka vítá z práce vracejícího se manžela: "To jdeš zase napůl vožralej domů?" "Já za to nemůžu", odvětil smutně manžel, "došly mi peníze."

DROBNOSTI ODEVŠUD...

Západní cestovní kanceláře se ve svých prospektech před nadcházející letní sezonou předhánějí v nabídkách nejružnějších turistických atrakcí. V jednom prospektu jsme našli nabídku pobytu v oblasti kmene Zulu v Jihoafrické republice. 280 kilometrů severně od Durbanu v oblasti Hluhluwe je možno si pronajmout bungalow — na stromě. Každý z těchto domů má dvě ložnice, verandu s výhledem kuchyní, koupelnu se sprchou a splachovací toaletu a je určen pro maximálně tři osoby. Nádobí a ložní prádlo je k dispozici. Hosté si mohou buď sami vařit anebo se stravovat v příslušné restauraci. V blízkosti je proslulá přírodní rezervace Hluhluwe s velkým množstvím divoké tropické zvěře.

Švédští vědci vyvinuli novou metodu bezbolestného porodu. V počáteční fázi je tělo rodičky v místech, kde nervy, způsobující bolest, směřují k páteři, napojeno na elektrodu. Slabý elektrický proud dráždí nervy v zádech a způsobuje příjemný pocit, který porodní bolesti vyrovnává a utlumuje. Sílu proudu může rodička sama regulovat až do určitého, stále ještě neškodného stadia. Už asi 100 švédských pacientek se této metodě bezbolestného porodu podrobilo, aniž byly zaznamenány nějaké vedlejší škodlivé účinky.

DVAKRÁT O VÍNĚ...

Jeden brémský obchodník si na pravidelné dražbě vzácných vín, pořádané hesenskými státními vinohrady Eltwille, rýnská oblast, koupil láhev vína ročníku 1911 značky "Hochheimer Domdechaney" za 2400 západoněmeckých marek.

Také Francie minulých dní měla svou vinnou senzací. V polovině minulého týdne tam bylo k pokutě 19 milionů franků odsouzeno vinařské družstvo a jeho vedoucí, milionář Jean Donweng, za pančování vína. Pikantní na celé záležitosti je, že jde o funkcionáře komunistické strany a místního starostu.

Č.S.A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

RUDOLPH PEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746

GEORGE POSPISIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511

ANEBO PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

FEUILLETON

AMERIKO, AMERIKO!

Je už skoro nejvyšší čas, aby se širokému plénu světové veřejnosti s konečnou platností předložila konečná odpověď na nekonečně věčnou otázku, kdo vlastně objevil tak rozporuplnou pevninu, jakou je Amerika. Její severní část se stala pojmem pro všechna "nej", ať již v dobrém či špatném slova smyslu; do té druhé kategorie se toho vejde více, vzpomeňme například wallstreetský "black Friday", nebo sebeprznitelskou aféru Watergate, zapsanou Angolu nebo americkou obdobu Brežněvovy doktríny, kterou si vymyslel nějaký pan Sonnenfeldt s raketovou zpátečkou třiceti let a snící o Jaltě, která dokázala Evropu vyřadit z normálního provozu.

Co pro českou zemi znamená bájeslovná hora Blaník, skrývající ve svých horských útrokách spícího sv. Václava s jeho zbrojnoši a čekajícího na okamžik, kdy lidu českému bude nejhůře, aby vyjel a udělal pořádek — a snad by to měl už konečně udělat, protože situace začíná být akutně nehorší — to je pro Evropu a přifařené kraje Amerika.

Když Ameriku nikdo nepotřebuje, jelikož by se nazdávalo, že v krajích, vyznačujících se barometrickým sklonem ke srážkám, by snad mohl vládnout relativní klid, mír a pokoj, nadává se na ni, proklíná se, vymýšlejí se na ni prachpítlomé vtipy, ještě blbější drby a neapné karikatury. Mnozí, jimž do normální váhy mozku něco chybí si zlomyslně přejí její zánik, jako reprimandu oné báje Atlantidy, o které se tak tajemně zmiňuje ve svých spisech filosof pan Platón a o jejíž zeměpisné prapoloze se vedou ještě dnes učené hádky na všech úrovních, tedy právě tak jako o prapůvodním objeviteli americké pevniny. Seznam objevitelů Ameriky je obsáhlý a neustále se doplňuje. Svět čeká se zatajeným dechem již jen na okamžik, kdy TASS ústy "Pravdy" nebo časopisu "Literaturnaja gazeta" oznámí širému světu nález prastarého pergamentu popsaného azbukou a opatřeného nejdřívějším letopočtem, který by zvěstoval, že preahistorický předbojovník za největší revoluci ze všech nejrevolučnějších revolucí Vaňa Iluzionivč Levín, prostý carskozemědělský mužik, na svých toukách za krajícem lepšího chleba stanul na jemu dosud neznámé pevnině — kterou ke cti a chvále budoucího koloniálního svazu ruskoneruských a neruskoneruských republik nazval — Amerikou, slovem to odvozeným od ruského "Ame-

rika", což značí v politoruské mluvě zemi obývanou vrahy, podvodníky, lupiči, gauncery, okupanty, prostitutkami, invazery, nemravnými kapitalisty, imperialisty, gangstery, rasisty, nedůslednými politiky, náladovým kongresem a ovládanou hollywoodskými operetními tyrany.

Ideolog strany, schovávající se za kremelskou zdí by pak už jen mohl krátce na nejbližší blízkém, třeba i jinozemském sjezdu bratrské strany oznámit sjezdovým příkyvatelům, že Amerika je tudíž vlastně součástí sovětského konglomerátu národů a národností a ras, že ona země byla sovětskému lidu docela sprostě ukradena monopol podplacenými poamerikanizovanými potomky báječného V.I.L., o čemž svědčí historická jména, dnes již etymologicky pozmeněná — jako Lincolnov, Vjašingtonov, Nixonov nebo Forděnko. A generální tajemník by prohlásil na závěr svého mírumilostného poselství, že v zájmu sovětského míru na celém světě, odvrácení zmrazčivé války a hlavně dodržování zásad helsinské konference podle vlastního překladu, si nečiní SSSR nárok na území tzv. Spojených států severoamerikaňských včetně Aljašky, ruský Aljóska, protože není v souladu s politikou SSSR, neměšovat se do vnitřních záležitostí jiných států, jak je možno přesvědčiti se dotazem u pražského místodržitelství. "Aljóska", poznamená dále gentaj "prodal car! A co udělal car, s tím naše rodná strana nesouhlasila, nesouhlasí a souhlasit nebude — nikad! A vůbec — sovětská Američáci mohou být své mateřské sovětské vlasti vděční za to, že kupujeme od nich obilní přebytky, aby chudobný severoamerikaňský národ netrpěl nouzí, nedostatkem tvrdé sovětluty a bídou. Tak pomáhá, soušky a souzi, SSSR!" Aplaus, trvající 318 minut moskevského času, volání slávy vybraným gubernátům a skandované tleskání, odkoukané ze západoněmecké televize.

Na dotaz zvědavého dopisovatele listu "Yesterday Worker" jak že Jeho Excelence pan gentaj odůvodní výskyt černých obyvatel USA, odpovídá Jeho Osobnost nejprve dramatickým mlčením a mávnutím ruky doprázdna. Pak se Jeho Vysokoprešedšitelstvo zamyslelo, poušmálo a pláclo žoviálně zvědavého píšáka po zádech, až tento utrpěl vymknutí několika párů žeber a řeklo: "Soahu, znáš ty takovou tu učitelskou moudrost, ve které se praví: jestli nepřestaneš, kluku pitomá, zůstaněš

po škole, až zčernáš? A tak se také stalo, tovaryšče žurnalist, Kapitalističtí pravice, vě oportunističtí a maoističtí rábdobyučitelé trestali záci a žákynky z proletářských rodin, hrdě se už tenkrát hlásící do jednoho šiku pokrokového tábora hnuli za sovětskou Ameriku..." Jeho Mátožnost gentaj nedomluvila, protože novinář hlasitě zaškytal a vypustil svojí škytavou kapitalistickou duši směrem ke kapitalistickému odpadlíkovi sovětského úje to napohled.

Ale vraťme se k faktům — čímž nehodláme urputně a jednotně tvrdit, že právě popsané nebude jednou dogmaticky faktickým faktem — podloženým vědeckými směrníci sjezdu strany toho kterého pořadového čísla. Tedy nejposlednějším hitem na objevitelském nebi je kniže Hanno, pocházející ze slavného starověkého Kartaga, kde generalissimus Hannibal vynalezl slony a předělal je na tanky, přešel s nimi Alpy, aby pak před branami Říma slyšel i od dětí: Hannibal ante portas, což pro Římany znamenalo právě tolik, co pro Čecháčky: Rusáci sou tady!

A tak tedy kniže Hanno doplnil jako ze všech nejprvnější — až na sovětskou dosud neuveřejněnou legendu — v roce 550 před n. l. ke břehům amerického kontinentu. Tvrdí to jakýsi pan Barracough Fell z Harwardské univerzity, který rozluštil nápis na kamení, objeveném v Bourne ve státě Massachusetts. Nápis je vytesán do kamene v punském jazyce a v překladu zní přibližně takto: Prohlášení anexe. Neníčít. Hanno bere tuto zemi v držení.

Šalgovič, Hruškovič, Bil'ak, Indra, Mamula a další výtečníci posrpnového vývoje podobný kámen v Československu dosud marně hledají. Hanno bylo ve své době celkem běžným fénickým jménem. Podle romantického badatele byl ten, jež uvádí nápis v Bourne/Mass., kartaginským knížetem, poddaným Hiram III., krále Tyru, jednoho z hlavních měst Féniie. Hanno se prý vypravil hledat nová území v čele plavců z Kartaga a Gádizu, dnešního Cádiz, jenž býval fénickou kolónií.

Hanno, někdy také Hannon zvaný, byl jedním z nejlepších kartaginských mořeplavců. V řeckém překladu se zachevala zpráva o jeho cestě podél západního pobřeží Afriky. Podle domněnky amerického badatele podnikali Féničani i jiné výpravy k americkým břehům z Rudého moře přes Tichý oceán.

Mezinárodní přehled

BUDE — NEBUDE...?

Setva generál Alexej Jepišev, šéf politické správy sovětské armády a námořnictva, skončil svou pětidenní návštěvu Rumunska, objevil se v Bukurešti jiný vysoký sovětský činitel — tajemník ústředního výboru sovětské komunistické strany Konstantin Kaľušev, do jehož kompetence spadají vztahy k ostatním vládnoucím komunistickým stranám.

Do rumunské metropole se rozjel zřejmě proto, aby se pokusil rozptýlit výhrady rumunských soudruhů k společnému prohlášení, které má být vydáno na konferenci 28 evropských komunistických stran. Konference se má podle sovětských představ konat už 28. června, ale toto datum zajištěno není. Redakční komise ještě svou práci neskončila. Příprava textu závěrečné rezoluce naráží na potíže, protože některé komunistické strany, včetně strany rumunské se zdráhají přistoupit na formulaci, v níž by byla zakotvena ideologická nadřazenost sovětské komunistické strany nad ostatními stranami.

S přípravami evropské komunistické konference souvisí bezpochyby také rozhovor, o nějž požádal sovětský velvyslanec v Bělehradě Vladimír Štěpakov, vysokého jugoslávského funkcionáře Alexandra Grličkova, který jugoslávskou komunistickou stranu už několikrát zastupoval na přípravných schůzích pro evropskou komunistickou konferenci. Grličkov zaujal k textu dokumentu, který má být na konferenci odhlasován, značné výhrady. Po návratu z poslední přípravné schůzce, která se konala ve východním Berlíně, řekl, že otázky zásadního významu zůstaly stále ještě nevyřešeny.

Přezkoumat názory jugoslávských soudruhů a vnitropolitickou situaci v Jugoslávii se rozjel také zástupce východoněmeckého režimu, ministr obrany Heinz Hoffmann.

Příznačná pro vztahy mezi Jugoslávii a Sovětským svazem je také jugoslávská kri-

tika sovětské publikace, která vyšla pod záhlavím: "Boj sovětské komunistické strany za jednotu mezinárodního komunistického hnutí". Jugoslávská tisková kancelář TANJUG vytkla autoru publikace Alexandrovovi, že jeho výklad o disciplinovanosti a společných akcích komunistických stran není v souladu s postojem všech komunistických stran. Mnohé uplatňují nárok na rovnoprávnost a samostatné rozhodování a k společným akcím v rámci mezinárodního proletářského hnutí se nechtějí předem zavazovat.

ČILÝ OBCHOD NSR-SSSR

Západní Němci uzavřeli se Sověty nový miliardový obchod. Za účasti sovětského ministra zahraničního obchodu Nikolaje Patoliceva podepsali zástupci concernu Mannesmann a AEG-Elektrizitaets-Gesellschaft — AEG se sovětským podnikem zahraničního obchodu Mašimport v Moskvě smlouvu o dodávce sedmnácti kompletních kompresorových stanic pro orenburský plynovod. Tímto plynovodem z jižního Uralu do Užhorodu má proudit plyn do šesti východoevropských zemí a patrně i do západního Německa. Zmíněná transakce představuje částku 1 miliardy šest set milionů marek. Sověty chtějí zaplatit hotovými. Jde o jeden z největších projektů — kterými byl západoněmecký průmysl v Sovětském svazu dosud pověřen. Uzavření tohoto obchodu předcházela ostrá soutěž s japonskými a americkými firmami. Pozorovatelé počítají s dalšími navaznými dohodami, protože Sovětský svaz soustavně rozšiřuje svou síť plynovodů.

Splasklá senzace

Celých pět dní a nocí seděl ovčácký pes před zasypanou důlní šachtou u města Sirmione v Itálii. Místní občané, kteří pozorovali psa, tušili, že jde asi o nějaký zločin. Začali proto kopat u vchodu do šachty a po namáhavé práci objevili — velkou telecí kost.

A tak tedy vedle již zmíněného kartaginského velmože a Vikinga Leifa Eriksona je těch předkolumbovských objevitelů čím dál tím více. V roce 1962 prohlásil jeden pekingský vědec, že podle jeho výzkumu přistálo v roce 459 př. n. l. pět Číňanů u břehů Mexika. Svoje tvrzení odůvodňuje tím, že v aztécké kultuře objevil mnoho čínských vlivů. Turecké prameny zase dokládají stěhování blíže neurčených cestovatelů Beringovou čínou už v roce 5800 př. n. l. A právě tyto cestovatele prý seznámili obyvatelé centrálních obla-

stí obou Amerik se stavbou pyramid. Kromě toho existují také hypotézy o amerických výpravách Japonců, Římanů a Irů.

Zmatek je tedy prvotřídní a dokonalý. Amici teď neví, kudy kam, co a jak a hlavně: kdy a kým. A k tomu je 200. výročí za dveřmi. Je to strašná nejistota. Ale ještě větší nejistota by měla cloumat Evropany, protože nikde není dáno a psáno, že se nemusi jednoho krásného dne strýček Sam naštvat a prohlásit: Evropa Evropanům: a vlezte mi všichni na záda!

Jan Ryba

